

Novine u jurisprudenciji Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine

Pripremio: Zlatan Kavazović, Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine

Uvod

Za ovaj broj časopisa *Pravna hronika* Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine izdvojio je pet odluka iz druge polovine 2018. godine, i to dvije odluke iz oblasti krivičnog prava (presuda br. 96 o K 100941 18 Kž 10 i rješenje br. 96 o K 117891 18 Kž 4), te tri odluke iz oblasti građanskog prava (presuda br. 96 o P 082879 18 Rev, rješenje br. 96 o Rs 103787 18 Rev i rješenje br. 96 o St 089463 18 Pž 3).

Predmet broj 96 o K 100941 18 Kž 10 – Ubistvo iz člana 163 stav 1 u vezi s članom 31 Krivičnog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, br. 33/13, 26/16 i 13/17); bitna povreda odredbi krivičnog postupka – član 297 stav 1 tačka k) Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, br. 34/13 i 27/14)

Činjenice

Presudom prvostepenog suda broj 96 o K 100941 16 K od 24.05.2018. godine optuženi je oglašen krivim da je radnjama opisanim u izreci te presude počinio krivično djelo Ubistvo iz člana 163 stav 1 u vezi s članom 31 Krivičnog zakona, za koje djelo je temeljem zakonskog propisa i uz primjenu članaka 42, 43 i 49 Krivičnog zakona osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 14 (četrnaest) godina. Protiv navedene presude žalbe su podnijeli Tužilaštvo Brčko distrikta i branioci optuženog.

Odluka

Prema navodima žalbe branilaca, izreka pobijane presude je nerazumljiva u dijelu koji se odnosi na „način nanošenja povreda od kojih je M.D. preminuo“ s obzirom na to da se u izreci pobijane presude navodi da su B. i R. zajedno nanijeli sve povrede, da su koristili dva noža i da su odvojeno djelovali, ali da se iz izreke ne vidi ko je od njih dvojice nanio povredu uslijed koje je nastupila smrt M.D., kao ni koja konkretno od tih povreda je dovela do smrti oštećenog.

Suprotno žalbenim tvrdnjama branilaca, ovaj sud nije mogao zaključiti da način na koji su povrede pobrojane i dijelom opisane u izreci prvostepene presude od kojih je oštećeni M.D. preminuo na bilo koji način čine izreku pobijane presude u tom dijelu nerazumljivom ili protivrječnom samoj sebi. Naime, tačno je da u činjeničnom supstratu nisu detaljno opisane svih 13 ubodnih i 1 rezna rana, koje je zadobio oštećeni M.D., ali po ocjeni ovoga suda to nije bilo nužno da bi kaznenopravne radnje opisane u izreci sadržale bitna obilježja bića kaznenog djela za koje je optuženi oglašen krivim. Detaljno navođenje opisa svih nanesenih povreda, uključujući i posljedice koje su iz njih proistekle, činilo bi izreku prvostepene presude preobilnom i nerazumljivom, pa je stoga bilo dovoljno navesti samo broj i vrstu povreda, lokaciju na kojoj su nanesene, kao i posljedicu koja je proistekla njihovim nanošenjem.

Tačno je da u činjeničnom supstratu izreke pobijane presude nije raščlanjeno koju od pobrojanih ubodnih rana je oštećenom M.D. nanio optuženi B. a koju optuženi R., kao i da nije definisano koja od tih povreda je dovela do smrti oštećenog, te koji od počinitelaca je tu povredu nanio oštećenom

M.D. Međutim, imajući u vidu da na pouzdan način nije bilo moguće utvrditi koje povrede od njih 13 je nanio koji od saizvršilaca jer su nastale u veoma kratkom vremenskom intervalu djelovanjem oba saizvršioca, onda nije bilo moguće u činjeničnom supstratu izreke pobijane presude to navesti. Iz istih razloga nije bilo moguće sa sigurnošću odrediti koja konkretno povreda je prouzrokovala smrt oštećenog M.D., kao niti da li je upravo tu povredu oštećenom nanio optuženi B. Stoga, po ocjeni ovog suda, neopravdano branioci u žalbi insistiraju na tome jer je vještak medicinske struke prof. dr. Z.C. iz T. u Zapisniku o obdukciji od 23.05.2015. godine naveo da je izravni uzrok smrti pok. M.D. „kombinirano, poglavito vanjsko iskrvavljenje koje je posljedica oštećenja krvnih sudova u nivou ubodina, a posebno ubodima navedenim pod brojevima 4., 6. i 7., s oštećenjem gornjeg režnja desnog pluća i presjecanjem desne kičmene arterije u nivou V vratno-kičmenog pršljena“. Dakle, sve ubodne rane su u svojoj ukupnosti uzrokovale masivno iskrvavljenje, osobito ubodne rane obilježene brojem 4., 6. i 7., koje su po svom karakteru prema mišljenju vještaka teške i po život opasne, zbog čega i nije bilo moguće izdvojiti konkretnu povredu (ubodnu ranu) koja bi bila izravnim uzrokom smrti oštećenog, pa time niti ko je od saizvršilaca nanio povredu koja je dovela do smrti oštećenog, jer je iz navedenog nalaza vještaka očigledno da su sve ubodne rane, srazmjerno oštećenjima koje su prouzrokovale, u svojoj ukupnosti dovele do obilnog vanjskog iskrvavljenja i posljedično smrti pok. M.D. S tim u vezi, nije bilo moguće a niti nužno u činjeničnom supstratu zasebno navesti ubodne rane koje je nanio optuženi B. a koje saizvršilac R., odnosno koja konkretno od tih ubodnih rana je imala za posljedicu smrt oštećenog M.D., tako da način na koji su povrede opisane u činjeničnom supstratu ne čini izreku prvostepene presude nerazumljivom, pa stoga ona u tom dijelu nije obuhvaćena bitnom povredom odredbi kaznenog postupka iz člana 297 stav 1 tačka k) Zakona o krivičnom postupku.

Predmet broj 96 O K 117981 18 Kž 4 – Nasilje u porodici, član 218 stav 2 u vezi sa stavom 1 Krivičnog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, br. 33/13, 26/16, 13/17 i 50/18) i Ugrožavanje sigurnosti, član 180 stav 2 u vezi sa stavom 1 Krivičnog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine; određivanje pritvora nakon izricanja presude, član 138 stavke 1 i 6 u vezi s članom 132 stav 1 tačka c) Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, br. 34/13 i 27/14)

Činjenice

Rješenjem Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 O K 117891 18 K 2 od 07.12.2018. godine optuženom E.H. zvanom „E.“ produžen je pritvor na osnovu člana 138 stavke 1 i 6 u vezi s članom 132 stav 1 tačka c) Zakona o krivičnom postupku, koji po tom rješenju može trajati do upućivanja na izdržavanje kazne zatvora i najduže do isteka trajanja izrečene kazne.

Odluka

Branilac ukazuje da je postupak protiv optuženog okončan prihvatanjem sporazuma o priznanju krivice i osudom optuženog na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 7 (sedam) mjeseci, ali branilac pogrešno zaključuje da su prihvatanjem sporazuma o priznanju krivice i okončanjem postupka prestali razlozi za produženje pritvora prema optuženom, jer po mišljenju branioca ne stoje razlozi zbog kojih je pritvor optuženom produžen rješenjem od 03.11.2018. godine, niti postoje drugi razlozi za pritvor. Navedena činjenica da je optuženi osuđen i da je prvostepeni postupak okončan ne isključuje razloge za pritvor jer su i dalje prisutni razlozi zbog kojih je pritvor optuženom i određen, a i produžavan, pa izricanjem presude nije otklonjena bojazan da će optuženi boravkom na slobodi ponoviti krivično djelo Nasilje u porodici.

Nakon što je optuženog oglasio krivim i osudio na kaznu koja je predložena sporazumom o priznanju krivice, odnosno na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 7 (sedam) mjeseci, prvostepeni sud je primjenom člana 138 stav 1 Zakona o krivičnom postupku bio dužan da odluči o daljem trajanju mjere pritvora, pa je, pravilno nalazeći da je i dalje prisutna opasnost od ponavljanja krivičnog djela, uz primjenu člana 132 stav 1 tačka c) Zakona o krivičnom postupku i imajući u vidu da se za navedeno krivično djelo može izreći kazna zatvora od 3 (tri) godine, optuženom produžio mjeru pritvora, tako da je postupanje prvostepenog suda bilo pravilno i u skladu sa zakonom. Što se tiče prigovora branioca da je sud mogao optuženog uputiti na izdržavanje kazne zatvora, na navedeni način, a u skladu s članom 138 stav 4 Zakona o krivičnom postupku sud je mogao postupiti samo na zahtjev optuženog, da je to isti zahtijevao nakon izricanja presude (pošto je već bio u pritvoru, da se uputi na izdržavanje kazne zatvora) a to je mogao predložiti i njegov branilac. Međutim, kako je izostao zahtjev i prijedlog branioca, a i optuženog u tom pravcu, sud nije mogao samoinicijativno uputiti optuženog na izdržavanje kazne zatvora, kako se žalbom neosnovano prigovara, niti je prvostepenom sudu bila poznata namjera da li će se stranke odreći prava na žalbu. S tim u vezi, ni taj žalbeni prigovor nije mogao biti prihvaćen kao opravdan od ovog suda.

Predmet broj 96 O P 082879 18 Rev – ništavost sporazuma stranaka zaključenog u postupku medijacije, član 103 u vezi s članom 1093 Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, br. 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89)

Činjenice i revizijski navodi

Tužilac u ovom sporu traži, između ostalog, i da se utvrdi ništavim Sporazum o nagodbi broj M-038/08 od 14.07.2008. godine zaključen između d.o.o. „G.“ B. i d.d. „N.B.“ B. Prvostepeni sud je navedeni tužbeni zahtjev tužioca usvojio pozivanjem na odredbu člana 103 stav 1 Zakona o obligacionim odnosima jer je zaključio da je navedeni sporazum protivan prinudnim propisima i pravilima morala. Drugostepenom presudom žalba tuženih je odbijena i prvostepena presuda potvrđena u pobijanom dijelu.

Protiv drugostepene presude tuženi su izjavili reviziju zbog povrede odredbi parničnog postupka iz člana 318 Zakona o parničnom postupku i zbog pogrešne primjene materijalnog prava, kao i zbog prekoračenja tužbenog zahtjeva.

Odluka

Po ocjeni revizijskog vijeća, razlozima i navodima iz revizije tuženi nisu doveli u sumnju pravilnost i zakonitost drugostepene presude. U odnosu na navode revizije, kojim se istrajava da sporazum stranaka zaključen u postupku medijacije ima snagu izvršne isprave, pa da se iz tog razloga ne može u parničnom postupku ispitivati njegova valjanost u smislu odredbe člana 103 Zakona o obligacionim odnosima, ovaj sud jednako kao i drugostepeni sud smatra da izloženi prigovor nije osnovan.

Naime, sporazum stranaka je procesno-pravni i građansko-pravni ugovor, odnosno posmatrano sa stanovišta procesnog prava sporazum predstavlja akt dispozicije stranaka kojim oni uređuju svoje odnose, prava i dužnosti u pogledu predmeta koji je postavljen tužbenim zahtjevom u parnici, te u svakom slučaju, posmatrano sa stanovišta materijalnog prava to je ugovor među strankama, pa je za njegovu pravnu valjanost potrebno da postoje svi materijalno-pravni uslovi, kao i za svaki ugovor.

Navedeno proizilazi iz odredbe člana 1093 Zakona o obligacionim odnosima koja upućuje da za ugovor o poravnanju (sporazumu) važe opšte odredbe o dvostranim ugovorima, ako za njega nije što drugo propisano, što znači da nije isključena mogućnost utvrđivanja ništavosti zaključenog spo-

razuma koja se utvrđuje, odnosno ispituje u konkretnom slučaju po odredbi člana 103 Zakona o obligacionim odnosima. Zbog navedenog nije odlučan za odluku u ovoj pravnoj stvari prigovor tuženih da je ugovor pravno valjan s aspekta primjene odredbi Zakona o obligacionim odnosima, jer ništav ugovor po samom zakonu ne proizvodi pravno dejstvo. Obzirom da, po ocjeni ovoga suda, nije bilo proizvoljnosti u primjeni kako odredbi procesnog prava, tako ni odredbi materijalnog prava, neosnovano tuženi ukazuju da su donošenjem pobijane presude povrijeđena njihova prava zaštićena članom II stavke 2 i 3 tačka k) Ustava Bosne i Hercegovine, te Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Predmet broj 96 O Rs 103787 18 Rev – Izuzetna revizija, član 346 stav 3 Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, br. 8/09, 52/10 i 27/14)

Činjenice i revizijski navodi

Prvostepenom presudom broj 96 O Rs 103787 17 Rs od 17.11.2017. godine odbijen je zahtjev tužioca da se utvrdi da je nezakonito rješenje kojim mu je tužena otkazala ugovor o radu zbog teže povrede radne dužnosti, da se naloži tuženoj da ga vrati na dotadašnje radno mjesto ili drugo koje odgovara njegovoj stručnoj spremi i da mu isplati platu i doprinose od 01.12.2015. godine do povrata na posao. Drugostepenom presudom žalba tužioca je odbijena i prvostepena presuda potvrđena. Protiv drugostepene presude tužilac je blagovremeno podnio reviziju na temelju odredbe stava 3 člana 346 Zakona o parničnom postupku.

Odluka

Kada je u pitanju tužbeni zahtjev da se utvrdi da je nezakonito rješenje o otkazu ugovora o radu, reviziono vijeće, jednako kao i nižestepeni sudovi, drži da je ponašanje tužioca (neopravdani izostanci s posla u periodu od 01.11.2016. godine do 27.01.2017. godine, razlozi navedeni u Rješenju o otkazu Ugovora o radu) predviđeno kao teža povreda radnih obaveza, pa prema Zakonu o radu i Ugovoru o radu, dakle, pomenuto rješenje nije nezakonito. Također, nisu utemeljene ni tvrdnje tužioca iznesene u reviziji, da mu poslodavac (tužena) nije mogao otkazati ugovor o radu bez otkaznog roka i da mu je morao omogućiti pravo na odbranu. Valja imati na umu da je Zakonom o radu predviđena mogućnost otkazivanja ugovora o radu bez obaveze (poslodavca) poštovanja otkaznog roka, dok se smatra da je poslodavac ispunio svoju obvezu iznošenja odbrane ako je zaposleniku omogućio da se izjasni usmeno ili pismeno na zapisnik o povredama radnih obaveza koje mu se stavljaju na teret (iz podataka u spisu predmeta vidljivo je da je to tužiocu omogućeno). Pa, kako je vrijednost tog tužbenog zahtjeva ispod limita dopuštenosti revizije jer ne prelazi iznos od 30.000,00 KM, a kako razlozi u reviziji nisu razlozi koji iziskuju zauzimanje pravnog stava revizionog vijeća (u pogledu primjene odredbi članova 74 i 76 Zakona o radu ne postoji različito postupanje i tumačenje sudova u Distriktu), ocijenjeno je da nisu ispunjeni uvjeti za dopuštenost revizije u odnosu na taj dio tužbenog zahtjeva prema odredbi stava 3 člana 346 Zakona o parničnom postupku, radi čega je valjalo reviziju u tom dijelu kao nedopuštenu odbaciti na osnovu odredbe člana 356 Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Međutim, u pogledu tužbenog zahtjeva za isplatu neisplaćenih plata do donošenja rješenja o otkazu Ugovora o radu 27.01.2017. godine, u kojem stoji da tužiocu „radni odnos prestaje [...] dana 27.01.2017. godine“, situacija je drugačija. S tim u vezi tužilac je postavio materijalno-pravno pitanje sadržaja „da li [...] zaposlenik koji ne uspije u svom tužbenom zahtjevu u dijelu kojim je tražio da se utvrdi da je nezakonito [...] rješenje tužene [...] ima pravo na isplatu plate i doprinosa [...] do dana prestanka radnog odnosa po tom rješenju“, odnosno „da li zaposlenik kome je otkazan ugovor o radu ima

pravo na isplatu plata i doprinosa [...] do dana prestanka radnog odnosa, tačnije davanja otkaza od strane poslodavca“. Reviziono vijeće nalazi da postavljeno pitanje iziskuje zauzimanje pravnog stava u primjeni odredbi Zakona o radu o pravu zaposlenika na platu i naknadu plate do otkaza (prestanka) ugovora o radu zbog osiguravanja jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njenoj primjeni jer je odluka drugostepenog suda utemeljena na shvaćanju koje nije podudarno sa shvaćanjem revizionog vijeća o tom pitanju, niti je do sada u nekoj parnici bilo upitno pravo zaposlenika na isplatu plate do dana prestanka radnog odnosa. Jer, odredbom člana 14 Zakona o radu, propisan je sadržaj Ugovora o radu u pisanoj formi koji čine naročito taksativno navedeni podaci, među koje spadaju podaci o plati, dok je odredbom člana 58 propisana obaveza poslodavca isplatiti zaposleniku platu utvrđenu Ugovorom o radu.

Kako kod izloženog pravno shvaćanje drugostepenog suda izraženo u pobijanoj presudi nije podudarno s gore citiranim odredbama materijalnog prava, odnosno kako nije primijenio odredbe Zakona o radu u važećem sadržaju gdje je zakonodavac jasno utvrdio obavezu poslodavca isplatiti zaposleniku platu (naknadu plate) sve do prestanka radnog odnosa, a kako je pravno pitanje koje je tužilac naznačio u reviziji vezano za pravo na isplatu plate do prestanka radnog odnosa (otkaza Ugovora o radu), valjalo je na osnovu odredbe člana 346 stav 3 u vezi s odredbom člana 358 stav 1 Zakona o parničnom postupku odlučiti kao u izreci ovog rješenja, budući da utvrđeno činjenično stanje i zaključci nižestepenih sudova nisu mogli poslužiti kao oslonac za preinačenje pobijane presude.

Predmet broj 96 O St 89463 18 Pž 3 – Pogrešna pouka o pravnom lijeku, član 10 stav 2 Zakona o stečaju, prinudnom poravnanju i likvidaciji u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, br. 1/02)

Činjenice i žalbeni navodi

Rješenjem prvostepenog suda broj 96 O St 089463 15 St od 15.03.2018. godine odbačena je kao neblagovremena žalba stečajnih povjerilaca od 02.02.2018. godine izjavljena protiv rješenja prvostepenog suda broj 96 O St 089463 15 St od 29.12.2017. godine. Protiv navedenog rješenja žalbe su blagovremeno izjavili stečajni povjerioci.

Odluka

Stečajni povjerioci, kada obrazlažu žalbene razloge zbog kojih pobijaju prvostepeno rješenje, u suštini ukazuju da donošenju rješenja o odbacivanju žalbe (koju su izjavili protiv rješenja od 29.12.2017. godine) kao neblagovremene nije bilo mjesta kod toga da je rješenje od 29.12.2017. godine obavljeno u *Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine* 22.01.2018. godine. U *Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine* stoji da je rok za žalbu 15 dana od dana objavljivanja, te je žalba koju su oni izjavili 02.02.2018. godine blagovremena jer je krajnji rok za izjavljivanje žalbe bio 06.02.2018. godine.

Ovaj sud nalazi da stečajni povjerioci žalbom osnovano ukazuju da nisu ispunjene pretpostavke da se njihova žalba, koju su izjavili dana 02.02.2018. godine protiv rješenja stečajnog suda od 29.12.2017. godine, odbaci kao neblagovremena.

Naime, odredbom člana 107 Zakona o stečaju, prinudnom poravnanju i likvidaciji decidno je propisano (u stavu drugom) da stečajni sudija rješenje o zaključenju stečajnog postupka objavljuje u *Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine* i *Službenom glasniku Bosne i Hercegovine*. Rješenje o zaključenju stečajnog postupka od 29.12.2017. godine je objavljeno u *Službenom glasniku*

Brčko distrikta Bosne i Hercegovine 22.01.2018. godine, a u *Službenom glasniku Bosne i Hercegovine* 09.01.2018. godine i u objavljenim rješenjima je navedeno da protiv ovog rješenja povjerioci mogu podnijeti žalbu u roku od 15 dana od dana objavljivanja rješenja u tim službenim glasnicima.

Na osnovu člana 107 stav 2 Zakona o stečaju, prinudnom poravnanju i likvidaciji da se rješenje o zaključenju stečajnog postupka objavljuje u *Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine* i *Službenom glasniku Bosne i Hercegovine* i toga da je u objavljenim rješenjima u službenim glasnicima rok za podnošenje žalbe 15 dana, a da je prema članu 10 stav 2 Zakona o stečaju, prinudnom poravnanju i likvidaciji rok za izjavljivanje žalbe protiv rješenja donesenog u stečajnom postupku inače 8 dana, to je stečajni sud učinio grešku u pouci o pravnom lijeku u pogledu roka za izjavljivanje žalbe.

Međutim, učinjena greška suda ne može ići na štetu stranaka, odnosno stečajnih povjerilaca, zbog čega je ovaj sud blagovremenost žalbe ocjenjivao prema roku od 15 dana od dana objavljivanja u službenim glasnicima. S obzirom da su stečajni povjerioci žalbu protiv rješenja stečajnog suda od 29.12.2017. godine podnijeli 02.02.2018. godine, a mogli su žalbu podnijeti (izjaviti) zaključno sa 07.02.2018. godine, prvostepeno rješenje kojim je njihova žalba odbačena kao neblagovremena nije pravilno pa ga je, primjenom člana 344 Zakona o parničnom postupku, u vezi s članom 11 Zakona o stečaju, prinudnom poravnanju i likvidaciji, valjalo ukinuti.